

**BIBLIOTEKA FRANÇESKANE "ÁT GJERGJ FISHTA"
KOLANA E SHKRIMTARËVE FRANÇESKANË
ALBANISCHES INSTITUT**

ÁT MARJAN PRELAJ, O.F.M.

AUTOBIOGRAFI



**BOTIME FRANÇESKANE
SHKODËR, 2025**

ME LEJEN E TË PARIT TË FESË

Autori: Át Marjan Prelaj, O.F.M.

Titulli: *Autobiografi*

Pergatiti per botim: Albert Ramaj

Ndihmoi: Zef Noka

Përgjegjës për Botimet Françeskane:

Át Pashko Gojçaj, O.F.M.; – Át Vitor Demaj, O.F.M.

ISBN: 978-9928-331-58-8

© Copyright: Provinca Françeskane Shqiptare

TË DREJTAT E AUTORIT

Provinca Françeskane Shqiptare mban të drejtën e plotë mbi çdo vepër të botueme prej Françeskanëve shqiptarë. Prandej çdo botim a rishtypje pa leje, edhe e pjesshme, apo përkthimet, ndërrimet, cungimet, kemi me i kërkue simbas të drejtës ligjore.

Fra Pashko GOJÇAJ, O.F.M.
Ministër Provincial

ADRESA:

Biblioteka Françeskane “Át Gjergj Fishta”

Rr. Át Gjergj Fishta 22, 4001 SHKODËR

Tel: 00355 2224 3215

E-mail: bibliotekafranceskane@gmail.com

Albanisches Institut

Postfach 7

CH-9001 St. Gallen

www.albanisches-institut.ch

info@albanisches-institut.ch

PËRMBAJTJE

Autobiografi	19
Parathanje	25
RRETH VEPRIMTARËS E NDOLLJEVET SË JETËS TETËDHJETËVJEÇARE	
I. PRINDJA E LINDJA	27
1.Familja	27
2. Lindja e fëmijvet	28
II. FËMINIJA	28
3. Ditët e para	28
4. Me ndimue meshë	29
5. Edukata	29
6. Defrimet	29
7. Java e Madhe	30
8. Argtim me u rà kumbonvet	31
9. Peripecì fëminije	32
TE VORRI I FRATIT.....	33
III. SHKOLLA.....	34
10. Në shkollë	34
11. Nji episod fëminije	35
12. Thì në xhamì, 1894	35
13. Vjetët e shkollës	37
14. Nji rrezik në Theth, 1900	38
IV. KOLEGJA FRANÇESKANE, 1900-1902	39
15. Dy vjet në Probandat	39
16. Nji rrezik në Probandat, 1902	40
V. VJETI I NOVICJATIT, 1902-1903	41
17. Jeta në Novicjatë	41
VI. NË TROSHAN, 1903-1905	43
18. Dy vjet filozofi	43
VII. KATER VJET NË AUSTRÌ, 1905-1909	46
19. Në Villach, në teologji	46
20. Tre kolegët e mì kthejnë në Shqypni	47
21. Nji ngjarje e kureshtë: nji djakonesë gënjeshtare vjen në Kuvend, Villach.1906	48
22. Shkojmë në Kaltern–Caldare, 1907-1908	49
23. Transferohemi në Bozen-Bolzano, 1908-1909	49

VIII. SHUGUROHEMI MESHTAR, 1908	50
24. Marrim Meshtarin në Trento	50
IX. ÇELEBROJMË MESHËN E PARË NË VILLACH, 17/V/1908.	50
25. Dita e Meshës së parë.	50
X. KTHEHEMI NË PROVINÇJE NË SHQYPNI, 1909.	51
26. Marue kndimet kthehemi në Shkodër.	51
27. Emnue Pro-Secraetarius Provinciae, 1909.	51
28. Dergohemi në Gjan me xavendsue Ipeshkvin Marconin, 1910	51
29. Nji renuncë i nji Ipeshkvit.	52
30. Magister e Lector në Kolegjën Serafike, Shkodër, 13/7/1910-1911/9/15.	52
XI. I I MISJON NË ZYMB, 1911.	52
31. Ma i pari Misjon në Zymb, në Arkidioçez të Shkupit, 1911.	52
XII. MAGISTER NOVITIURUM, 15/IX/1911-1912/XI/I.	55
32. Mësues Novicësh.	55
33. Malësorët e Bregut të Matës strehohen e mjekohen në kuvend të Rrubikut, 1912	57
XIII. GUARDIAN NË TROSHAN, 2/XI/1912-1913/VI/16.	57
34. Epruer në Kuvend të Troshanit.	57
35. Malazetët rrethojnë Shkodrën, 19/X/1912-1913/IV/23.	58
36. Serbia hin në Troshan, në Lesh, 18, 19/XI/1912.	59
XIV. PERCILLET NË POSTË TË SH'NJINIT NJI MEMORANDUM PËR LONDER.	60
37. Impostojmë nji “ memorandum” në Sh’Njin për Vjenë-Londer, 21/XI/1912.	60
38. A. Severin Lushaj poston nji shkresë tjetër në Sh’Njin, 31/I/1913..	63
39. I siellen ndimë 10 kvintal grunë kuvendevet të Shkodrës, 1913...	64
XV. PREJ TROSHANIT NË SHKODËR, 16/VI/1913	65
40. Në Kolegjë Serafike Magister e Lector	65
XVI. THEMLOHET E PERKOHSHMJA “ZANI I SHNA NDOUT”, 1/X/1913	65
41. Drejtuer i Zanit të Shna Ndout	65
42. Kateketë nder Shkolla Stigmatine, 28/XI/1913-1917/VII/13	66
XVII. THEMLOHET SHOQNIJA “ BIJAT E ZOJËS”, 31/V/1914.	67
43. Themelimi i Shoqnës “Bijat e Zojës”	67
XVIII. DREJTUER I III URDHEN, 15/XII/1914-1917/VII/1	69
44. Merret në dorëzim i III Urdhen	69
XIX. I II MISJON TETËDITÇAR NË SHKODËR, 1915.....	70
45. Nji javë Misjon në Kishën Françeskane, Gjuhadol	70
46. Ma të parat Ushtrime Shpirtnore shqyp, 1915	72
47. I Treti Urdhen në Trush, 1915	72

48. Drejtuer i Shoqnis së Pershpiritshme të Shna Ndout, 1915	73
49. Katekizem fukaravet në rasën e të perdamët e bukës së Shna Ndout, 1915.....	73
50. Rrifyes e drejtuer shpirtensh, 1915	73
51. Ushtrime Shpirtnore të dhanuna, 1915.....	74
52. Bahen botime të vogla	74
XX. PËSHTON NGA DHUNA SERBE	
KISHEN KATEDRALE E TË GJUHADOLIT 1915.	75
53. Serbët duen me hì nder dy kishë.	75
54. Ushtria Austro-Ungare në Shkodër, 23/I/1916.	80
XXI. KOMISAR E VIZITATUER I III URDHEN, 2/II/1916.	
55. Komisar Provinçjal për të III Urdhen	82
56. I Treti Urdhen në Shirokë, 1916	83
XXII. I III MISJON NEPER ARKIDIOÇEZIN E SHKUPIT, KOSOVË, 1916	
57. Misjoni në Kosovë	83
58. Misjoni në Zymb	84
59. Në Prizrend	84
60. Në Janjevë	89
61. Në Cernagorë-Letnicë	91
62. Në Shkup	94
63. Në Ferizević	96
64. Në Shkup	96
65. Në Prishtinë	98
66. Në Gjakovë	98
67. Në Gllogjan.	101
68. Në Zllokuqan.	102
69. Në Mitrovicë	104
70. Në Pejë	105
71. Vizitojmë kishën monumentale të Deçanit	107
72. Në Zymb	108
73. Pershtypjet e gjikimet tona për vende të vizitueme	108
XXIII. KONGRESI I TË III URDHEN, 1916	
74. Kremtohet 50 Vjetori i themelimit të III Urdhen në Shkodër.	110
75. Çohen në konvikt, në Vjenë, tri vajza shkodrane, 1917	111
XXIV. FAMULLITAR NË ZYMB, 1917-1920	
76. Shenjohemi Famullitar	112
XXV. I IV MISJON NË ZYMB, 1918	
77. Nji kurs Misjoni	112
78. Çilet shkolla fillore, 1918	113
79. Ushtrimet Shpirtnore në Pejë, 1918	114

80. Nji ndollje në rrugë, 1918	114
XXVI. NISEMI PER VJENË ME LIRUE D.GJON BUSHATIN	
NGA INTERNIMI, 1918	115
81. Biografi e shkurtë mbi D.Gjon Bushatin	115
82. Shkojmë në Vjenë, 1918	116
83. Udhtime të bame “ gratis” nëpër Itali, Turki, Greçi e Jugosllavi ...	119
84. Dalim nga Famullia e Zymbit, 1920	124
XXVII. FAMULLITAR NË IBALLE, 1920	125
85. Ndrrim ubidjencet	125
86. Rruga Zymb Iballe, 1920	126
87. Nji ngjarje	126
88. U sherbehët famullivet të Iballës, të Berishës e të Fierzës	127
XXVIII. I V MISJON NË FIERZË, 1920	127
89. A. Françesk Genevici e Famullitari i Iballes majnë nji kurs	
Misjoni në Famullin e Fierzës	127
90. Mjeshter Shpirtnuer në Kolegjë, 13/VI/1920-1920/XII/25	128
91. Bahet nji fushatë për ndimen e Kolegjës, 1920	128
XXIX. FAMULLITAR NË THETH TË SHALËS, 1920	129
92. Transferohemi në Theth	129
93. Në Theth ngrehet për ma të paren herë flamuri i Shqypnis, 1921...131	
94. Votimet e para për zgjedhjen e deputetvet	
n’asemblen kushtetuese, (IV/1921)	131
95. Në Theth çilet shkolla fillore, 1921	132
96. Zojushat Amerikane të Kryqit të Kuq apin ndimë financjare	
për shkollë të Thethit, 1921	133
97. Perfaqesueset e Kryqit të Kuq Amerikan dalin në Theth, 1921	134
XXX. FAMULLITAR NË GLLOGJAN, 1921.....	134
98. Prej Dukagjinit në Kosovë	134
99. Zorime të ndeshuna nga shteti Jugosllav për aprovim, 1921	135
XXXI. I VI MISJON NEPER LUGJE TË DRINIT,	
TË BERANIT E TË LESHNJANIT, 1921-1922	135
100. Në Zllokuqan	135
101. Në Krushevë t’Ali Agës	136
102. Në Budisalc	136
103. Në Krushevë të Pashës	137
104. Në Dollës	137
105. Në Gjyrakoc	137
106. Në Prokorupë	137
XXXII. MERRET NË DORËZIM FAMULLIA E GLLOGJANIT, 1922.	
107. Instalohemi në Glllogjan	139
108. Rradha e Mbashtruesavet të Famullis së Glllogjanit.	140

XXXIII. MARTIRIZIMI I A. LUIGJ SOPAJ-PALIQ, 1913.	140
109. Biografi	140
110. Martirizimi i tij.	142
111. Lajmi i gazetës në “Neue Freipresse”, 20/III/1913	143
112. L’Osservatore Romano, Sabato, 22 Marzo 1913	143
113. Të bajtunt e trupit t’ A. Luigj Sopaj, 1913	147
114. Gjendja e punimevet në Hospic të rì, 1921-1922	147
115. Plotësohen punimet e inaugurohet Hospici, 1922	148
XXXIII. Bamirësit të Hospicit, Isuf Palushit, i xirret dekorata “ pro Ecclesia et Pontifice”, 1923;	149
116. Në Glllogjan	149
117. Në Nepole	150
118. Në Bigovicë	150
119. Në Lugagji	151
120. Në Baran	151
121. Në Çabiç	152
122. Në Ledinagji	152
123. Misjon nder funksione tjera	153
XXXIV. FAMULLTAR NË TRABOIN, 23/VI/1923-1925/X/10	154
124. Transferohemi në Traboin, Hot	154
125. Trazim nga xhendarmeria Jugoslave, 1923	156
126. Ndollje e rrezikshme në Meshë, 1923	158
127. Lirohet qela e Traboinit, 27/XII/1923	159
128. Gjendja e mjerueme e kishës, e qelës e e vendit, 1923	159
129. Riparohet kisha famullitare e Traboinit, 1924	160
XXXV. I VIII MISJON NË TRIEPSH, 1924	160
130. A. Severin Lushaj e A. M. Prelaj bajnë Misjonin në Triepsh	160
131. Sherbim shpirtnuer në Famullit të Traboinit, 1923-1925	162
XXXVI. LEVIZJE ATDHETARE KUNDRA FORCËS REAKCJONARE ZOGISTE, 1924	163
132. Dermohet forca e merçenarvet reaktjonarë	163
XXXVII. FAMULLITAR NË GRUDË, 10/X/1925-1927/V/5	166
133. Nga Traboini dalim në Grudë	166
134. Blehet një tokë për Hospic, 1925	166
XXXVIII. NË GRUDË BAHEN PREGATITJE PËR RIVOLUCJONIN E 1926	167
135. Parashifet mungesa e organizatës per kryngritje	167
XXXIX. I IX MISJON N’ ARKIDIOÇEZIN E TIVARIT, 1926	168
136. Misjon nder të gjitha famullit e Malit të Zi	168
137. Në Salç	170
138. Në Ulqin.	172

139. Në Shtoj të Ulqinit	173
140. Në Shen Kollë	173
141. Në Sh'Njergj	173
142. Në Killozen	174
143. Në Ljër	175
144. Në Shestan	175
145. Në Triepsh	176
146. Në Koçë të Kuçit	177
147. Në Traboin	178
148. Në Vuksan-Lekaj	178
149. Në Grudë	179
150. Relaçioni mbi Misjon dergue Kurjes Argjipeshkvnore në Tivar, 1926	180
XL. TRANSFERUE RISHTAS FAMULLITAR NË TRABOIN, 5/V/1927-1929/II/18	181
151. Kthehemi prap në Traboin	181
152. Deka e nanës, 7/X/1927	181
153. U epen Ushtrimet Shpirtnore Motravet Stigmatine në Shkodër, 1927	182
XLI. HOTI E GRUDA ME NJI DEKRET TË PROPAGANDËS SHKPU- TEN "AD INTERIM" NGA JURISDIKCJONI I ARGJIPESHKVËS SË SHKODRËS E VEHEN NEN ADMINISTRATEN E ARKIDIOÇEZIT TË TIVARIT, 1928	182
154. Famullit Hoti e Gruda vehen nen mvarsin e Argjipeshkvit të Tivarit, perkohsisht, me titull "Administratio Apostolica"	182
XLII. HAPAT E PARË ME THEMELUE FAMULLËN E RÉ NË TUZ, 18/II/1929	182
155. Çilet famullira e ré në Tuz	183
156. Blehet Hospici, 1929	184
157. I siellen Hospicit Françeskan, Tuz, 27 dylm tokë, 1929	185
158. Hapat e parë të marrun për ndertesën e kishës së re, 1929	185
XLIII. BEKIMI I GURIT TË PARË TË KISHËS SË SHNA NDOUT, TUZ, 1930	186
159. Vehet guri i parë, 20/V/1930	186
160. Pergjegja e shkresës së Bonavinës, si Nr.159, f.94.	188
161. Gjikime mbi famullë të themelueme në Tuz.	188
162. Zani i Shna Ndout shkruen "Nji Famullë e nji Kishë e ré" në Tuz, 1930.	189
163. Nisemi për Zagreb me gjetë ndima për Kishë, 1930.	190
163. Marrim pjesë në Kongresin Eukaristik të Katolikve Kroat në Zagreb, 1930.....	191

164. Bahet një loteri, gjysë milionit dinarë, në favor të kishës së Tuzit, 1930	193
165. Siellen 10 persona në Zagreb për me perdà biljeta loterie, 1930..	194
166. Begatet Kisha me tesha, 1930	195
167. Në Hospic çilet një pus, 1930	195
168. Pështojmë prej një rrezikut të papritun, 1930	196
169. Proçesjoni i Korpit të Krishtit e ditës së Shna Ndout, 1930	196
170. A.Basil Chiareni vjen në Tuz me ndjet me hì famullitar në Traboin, 1930	197
171. Vjen famullitar në Traboin D. Ivo Busiç, 1930	199
XLIV. UDJENCË PRIVATE ME SHEJTNËN E TIJ PIUN E XI PAPË, 1930.	
172. Pasë udjencë prevate me Piun e XI Papë.....	201
XLV. DITEN E SHNA NDOUT, NË KISHË, NA BAHET ATENTAT, 13/VI/1932.	201
173. Në kishë të Tuzit atentat famullitarit	201
174. Pse kje përgatitë ky atentat?	201
175. Atentati bahet ditën e Shna Ndout, 13/VI/1932	202
176. Hetime rreth atentatit, 1932	204
177. Padia i sillet zyrravet kompetente, 1932	204
178. Gazeta "Podgorica" shkruen mbi atentat, 1932	205
179. Lajmi i atentatit "Zani i Shna Ndout" 1933, Nr.VI. f... ..	205
180. Prefekti i Podgoricës, Z.Pekiç, paditë në Belgrad, 1932.	208
181. Perpilohet "Historia e Kishës e e Hospicit Françeskan në Tuz", 1929-1932	210
182. Tuzi, Famulli Françeskane "de jure Ordinis".....	210
183. Dalim prej Tuzit, 1932.....	211
184. I propozohet Kurjes Gjeneralicje t'Urdhnit, Romë, me krijue një Komisarjat Françeskan për Kosovë e Mal të Zi, 1932.	211
185. Rrxohen 32 mohamedan prej skeljes së kishës së Tuzit, 1932	213
186. Kongresi Eukaristik në Tuz, 1940.....	213
XLVI. BIOGRAFË E SHKURTË MBI VËLLAN,	
A. PASHKO PRELAJ, O.F.M.	214
187. Datat kryesore biografike	214
188. Vetit personale	214
189. Episode feminine.....	215
190. Profesor në shkollën Françeskane, Shkodër, 1898-1899.	215
191. Shugurue Meshtar, 1899.	216
192. Sekretar i Ipeshkvit të Pultit, 1899.	216
193. Famullitar në Theth, 1899-1903	216
194. Si u xuer vada për kishë? 1900	217
195. Vrasje në qelë famullitare në Shalë të Madhe, 1900.	217

196. Nji ngjarje mizore, 1902	218
197. I xjerrë vëllaut, Dr. Prelës, nga Valia i Shkodrës një bursë për gjinnaz në Stamollë, 1901.	218
198. Famullitar në Grudë, 1903-1909	218
199. Punon Hospicin e rì, 1904	219
XLVII. EPISODE TË NDRYSHME NË JETËN	
E A. PASHKO PRELAJ, O.F.M.	220
200. Nderhìn e ndalë dyluftimin (belekun) nder Male tona, 1904.	220
201. Bé e bàme në rrenë te kisha e Zojës së Këshillit të Mirë te Kalaja,1904	221
202. Hìn ndermjetës me pajtue Gruden me qeveri, 1904	221
203. Famullitar në Palç, 4/XII/1909-1910/VI/20	224
204. Famullitar në Zymb, 9/VII/1910-1917/VII/25.	224
205. Paditet në Prizrend, 1912.....	225
206. Merr pjesë në Kongresin Eukaristik të Vjenës, 1912.	225
207. Nji vrejthe e bame Argjipeshkvit, Imz. L. Miedës, në Vjenë, 1912 ...	225
208. Në Zymb ngrehet për ma të paren herë flamuri i Shqypnìs, 1913....	226
209. Imz. L. Mieda merr si sekretar nder udhtime A. Pashko Prelaj.	226
210. Nzitë Imz. L. Mieden më kerkue reparim e nderë trupit të martirit, A. Luigj Sopaj-Paliq, 1913	226
211. Të bajtun e trupit t' A. L. Sopaj prej Janoshit në Zymb, 1913	227
212. Mpron serbjanët nga hakmarrja e turqvet, 1915	228
213. Famullitar në Zllokuqan, 1917-1925	228
214. Zgjidhet "Narodni Postlanik –Deputet" për bashkimin e Malit të Zi me S.H.S - Jugoslavi, 1918	228
215. Digjet Lugu i Drinit, ngjarje të ndolluna në Zllokuqan, 1919.	230
216. Thirret në gjygjë prej Naçallnikut të Prezrendit, 1919.	232
217. Mbledhje e majtun në Pejë për sigurim të vendit, 1920	234
218. Xjerrë nga Kryqi i Kuq Amerikan dy vagona tesha për të damtuemët e Lugut të Drinit, 1921	237
219. Çpallet lajmi në Kishë për të ndertue kishen e ré në Zllokuqan, 1921	237
220. Pregatitje e ndimat e xjerruna për ndertesën e kishës famullitare, 1921	238
221. Lutje për ndimë Papës Piut XI e Krajlit Aleksander të Jugoslavis, 1922	238
222. Bàhen gurë prej Jashanicës, kishë e vjetër, 1922	239
223. Rrasë shkruie çirilic, e gjetun në Jashanicë e e mblueme në dhé në Zllokuqan, 1922.	239
224. Dy vëllazënt "Prelaj, Senior e Junior" drejtojnë punimet, 1922....	240
225. Blehet toka, 4 dylm, për vend kishe, 1922	240

226. Bekimi i gurit të parë i kishës së Zllokuqanit, 1922.	240
227. Vazhdojnë punimet në kishen e ré, 1922-1925	241
228. Nji ngjarje kunore e kureshtje,1922	241
229. A. Pashko Prelaj xjerrë dy dekrete nga Imz. L. Miedia për të deklarue Zllokuqanin e Gllogjanin famullë “de jure Ordinis”, 1921.	
230. Famullitar në Traboin, 1925-1927.....	243
231. Famullitar në Grudë, 1927-1932.	243
232. Në Split, në Provinçjen e SS. Redemptoris, 1932-1939.....	243
233. Kthehet në Shqypni, 1939	244
234. Zgjidhet Vikar e Prokurator i Kuvendit e Prokurator i Provinçjes, 1939-1945	244
235. Nëpër kujdes t’A. P. Prelaj reparohet kisha e Troshanit, 1943.....	244
236. Rektor e President në Tiranë, 1945-1952	245
237. Interesohet me zbllokue Hospicin e Tiranës, 1946	245
238. Në Kapitull abstenon bashkë me të vëllan, 21/VI/1952	245
239. Transferohet në Troshan, 1952	246
240. Ndimës Famullitar i Shkodrës, 1952-1956	246
241. Famullitar në Shirokë, 1956-1966	246
242. Deka e A.Pashko Prelaj, O.F.M., 1966	246
XLVIII. KTHEHEMI NË PROVINÇJE	247
243. Provinça na pret me nderim, 27/X/1932	247
7246). Pjesëtar i kuvendit të Troshanit, 1932	247
244. Festimi i XXV Vjetorit të Meshtarit, 17/V/1933	247
245. N Në Troshan pagzohet nji djalë mysliman, me emen Zef, 1933..	248
XLIX. ZGIDHET RISHTAS DRETUER I TË BIJAVE TË ZOJËS, 1933...	249
246. Drejtuer i Shoqnit të Bijave të Zojës, 17/IX/1933	249
L. I X MISJON NË SHKODËR, PËR VAJZA, 1933	249
247. Tetë ditë Misjon për vajza shkodrane	249
LI. BOTOHET NË ZA TË SHNA NDOUT: “BIJA KATOLIKE”, 1934	
248. “Bija Katolike”, Organ i Shoqnit, 8 faqesh, 1/I/1934	250
249. Themeli i “Dritat e Gjalla”, 1934	251
250. Krijohen “Çetat Eukaristike”, 1934	251
251. Perparime në Shoqnit “ Bijat e Zojës”	252
252. N’oborr të Shoqnit ngrehet pomendorja e Zojës së Paperlyeme, 1934	252
253. Merret inicjativa për organizimin e ndoj vepres bamirësije, 1934	253
254. Léhen dy shpija në testamend, 1934	254
255. Transferohemi prej Gjuhadolit te Arra e Madhe, si Vikar i Kuvendit, 1934	255
256. Te Arra e Madhe themelohet Shoqnija e rinis “ Rozafat”, 1934 ..	255

LII. FAMULLITAR NË KASTRAT, 15/I/1935-1937/I/17	256
257. Transferohemi në Katund të Kastratit	256
258. Pjesëtar në Kongresin e Parë të Profesorave Françeskan të Provinçjet Jugoslave, 1935	256
LIII. I XI MISJON NË DEKANATIN E MALSIS SË MADHE, 1936...	257
259. Inicjativë e ré n' Arkidioçez të Shkodrës	257
260. Misjoni në Rjoll	257
261. Në Shkrel	258
262. Në Reç e në Lohe.	258
263. Në Bajzë	259
264. Në Brigje	260
VIZITA E MINISTRIT GJENERAL T'URDHNIT FRANÇESKAN NË SHQYPNË	260
LIV. FAMULLITAR NË TROSHAN, 19/II/1937-1939/V/4.	262
265. Transferim në Troshan	262
266. Punohen bankat e kishës, 1937	262
267. Marrim pjesë në Sinodë Dioçezane të Sapës, 1938	263
LV. GUARDIAN NË KUVEND TË TROSHANIT, 17/VI/1938-1940/X/25	263
268. Zgjidhet Guardian në Troshan	263
269. Proçesjoni i Korpit të Krishtit, 1938	263
LVI. KOMISAR I TË TRETIT URDHEN, 1938	264
270. Zgjidhemi Komisar për të III Urdhen	264
LVII. I XII MISJON NË ZADRIMË, 1938	264
271. Inicjativa merret në mbledhjen Dekanore, Dajç	264
272. Misjoni në Nenshat	265
273. Në Gramsh	265
274. Rrezik rruge nëpër ujna	265
275. Misjoni në Troshan, 1938	266
276. Percjellim Kolë Prelen qi varet në konop, 1938	266
277. Nji ngjarje e kureshtë në Troshan, 1939	267
LIX. I XIII MISJON NË MALSË TË MADHE, 1939	269
278. Nji Misjon pesë javësh në Malsin e Arkidioçezit të Shkodrës	269
279. Misjoni në Selcë	269
280. Në Vermosh	270
281. Në Vukel	271
282. Në Nikç	272
283. Në Brigje të Hotit	273
284. Në Bajzë	273
285. " Zani i Shna Ndout" Vj.1939,N.III, f. 80.	275
286. Në Katund të Kastratit	276

287. I Treti Urdhen në Pendtar, 1939	276
288. I Treti Urdhen në Mal të Rrencit, 1939	276
ITALIA PUSHTON SHQYPNËN, VJETI 1939	277
289. Takohemi me Sekretarin e Partis Fashiste, Achille Storace, në Durrës, 1939	280
290. Shkresë e Komisarit të III Urdhen Kurjes Ipeshkvnore të Sapës, 1939	280
291. Gjegja e Kurjes së Sapës, 1939	281
292. Shkresa e Ordinarit të Pultit, 1939	281
LIX. I XV MISJON NË SHIROKË, 1939	282
293. Misjon triditësh në Shiroke	282
294. Themelimi i të III Urdhen në Seminar Papnuer, Shkodër 1939 ..	282
295. I Treti Urdhen në Sheldi, 1939	283
296. Akrobaci e spiritizem, 1940	284
297. Nisemi për Romë me percjellë 4 klerikë në Kolegjen Françeskane, 1940	285
298. Takim me Prefektin e Kongregacionit të Ritit Oriental, Kardinal Tiseran, 1940	286
299. Takim me Kardinalin Salotti-n, Protektorin e Urdhnit Françeskan, 1940	286
300. Takim me Kardinalin Hermenegild Pellegrinetti-n në Romë, 1940.	287
301. Takim me Sekretarin e Propagandës, Imz. Constantinin, 1940	287
302. Takim me Viçe-Prefektin e Kongregacionit Religiosorum, 1940..	288
303. Takim me Kardinalin Shuster në Milan, 1940	289
304. Vizitë Konviktit t'Universitarevet "Augustinianum" Milan, 1940 ..	289
305. Vizitë Konviktit t'Universitarevet "Marianum" Milan, 1940	290
306. Konferencë e majtun universitarevet të Konviktit "Marianum" t'Universitetit të Zemres së Krishtit në Milan, 1940	291
307. Konferencë e majtun Rregulltarevet Universitare në Castel Foliani, 1940	292
308. Predk i majtun në kishen e konviktit, Castel Foliani, ditën e Zojës së Paperlyeme, 8/XII/1940	293
309. Marrim pjesë në një trateniment, 1940	293
310. Konferencë Motrave Misionare Françeskane në Castel Foliani, 1940	293
311. Gjejmë 40 bursa nder Provincje Françeskane t'Italis për kandidatë meshtarë për Shqypni, 1941	294
312. Shtatë Misjonarë të vendosun me ardhë në Shqypni, 1941.....	295
NDERIMET E BAME A.GJERGJ FISHTËS NË ROMË, AKADEMIKUT T'ITALIS, NË RASEN E DEKËS SË TIJ	295
LX. FAMULLITAR NË BIZË, 22/IV/1941-1941/X/3	298

313. Shenjohemi për Bizë	298
LXI. FAMULLITAR NË PLAN, 3/X/1941-1943/I/8.	299
314. Shenjohemi në Dioçez të Pultit, Plan	299
315. Ju sollën fëmivët të Planit dhurata 75 parë pëtkë, seter, pantoll e kotlla stofe, 1942.	300
LXII. MISJON NË PULT, (I XV), 1942	300
316. Bahet një kurs Misjonesh nëpër Famullitë të Pultit	300
317. Misjon në Sumë	301
318. Në Kir	301
319. Në Gjan	302
320. Në Plan	302
321. I siellim ndimë Provinçjes, 1943	304
322. Marrim pjesë e majmë një konferencë në Kongresin e Famullitarvet Françeskan, Shkodër, 1943	305
LXIII. GUARDIAN E FAMULLITAR NË RRUBIK, 8/I/1943-1944/VI/17.	
323. Në Rrubik	305
LXIV. I XVI MISJON NË RRUBIK, 1943	306
324. Në Rrubik mahet një kurs Misjoni triditëçar, 1943	306
325. Levizje të ndryshme ushtarake në Rrubik, 1943	307
326. Pështojm nga rreziku me u damtue 125 pushkatarë, 1944	307
LXV. FAMULLITAR NË LAÇ TË KURBINIT, 17/VI/1944-1946/XII/5.	
327. Prej Rrubikut në Laç	308
328. Shejtnorja e Shna Ndout, në Sebaste, 1300-1967	308
329. Projekt për një plan të rë për Shejtnoren e Shna Ndout, Sebaste, 1944	310
330. Një hajni e kureshtë e bame në qelën e famullitarit të Laçit, 1944	311
331. Në Laç plagosemi, burgosemi, plaçkitet e na digjet qela, 1944... ..	312
332. Gjermanët plaçkisin qelën, pastaj edhe e diegun, 1944	313
333. Rimkambet qela e diegun, 1944.	314
334. Komandanti e Komisari i Brigadës XXIII n'a siellin dhuratë një broshuer "mbi Enver Hoxhën", 1944	314
335. Shtrohet kisha famullitare me matonele, 1945	314
336. Plan për me ngrehë një Hospic të rë modern në Laç, 1945	315
337. Një mysliman pagëzohet e bahet katolik, 1945	315
LXVI. I XVII MISJON NË PESHKASH, 2-14/I/1945	316
338. Një Misjon 12 ditësh në Peshkash	316
339. Marrim telegram me xavendsue Provinçjalin, 5/XII/194	317
LXVII. PROVINÇJALATI I YNË DT.5/XII/1946-1952/VI/21	318
340. Vikar Provinçjal.	318
341. Zorime të forta gjatë Provinçjalatit tonë	318

342. Blokohet Kuvendi i Gjuhadolit: mýllet Kuvendi, Kolegja e Kuvendi i Motrave Stigmatine, 1946	319
343. Pjesëtarët e Kuvendit t' Arrës së Madhe, 1946	320
344. Nisen 11 Klerikë për Jugosllavi, 1946	320
345. Për tri ditë blokohet edhe Kuvendi i Arrës së Madhe, 1946	320
346. Nji ngjarje rreth nji kutije duhani, 1946	320
347. Ripertrihet kori e kantoria, Gjuhadol, 1947	321
348. Qyteti ndjekë kishën, 1947	321
349. Funkcjone liturgjike të majtuna në kishën e Gjuhadolit gjatë Rektoratit tonë, 1947-1952	321
350. Në muej të Majit kndohen ma të paren herë Litanit e Zojës, në Kishë të Gjuhadolit, shqyp, 1947-1952	322
351. Merret sahati i kishës së Arrës së Madhe e çohet në Tiranë, 1947	323
352. Arrestohemi në muej të Majit, 1947	323
353. Në burg në shpijn e Gasper Çurçis, 1947	323
354. Ulemi në podrum të shpis së Çurçis, 1947	324
359). Nga shpija e Çurçis në burg të Sigurimit, 1947	324
355. Mbas dy muejsh çohemi në burg, në Kuvend të Gjuhadolit, 1947...325	
356. Me 27/XII/1947 dalim në gjygjë	326
357. Mbas gjygjit në burg, 1947-1949	328
358. Jeta në burg, 1947-1949	328
359. Episode të ndryshme në kohen e burgut, 1947-1949	330
360. Nji ngjarje tjetër, 1948-1949	331
361. Para lirimit thirremi në sekcion, 1949	332
362. Lirohemi nga burgu me falje të 6 muajvet, 29/XI/1949	333
363. Marrim rishtas drejtimin e Provinçjes si Vikar Provinçal, 29/XI/1949-1952/VI/21	334
364. Arrestohemi për të dyten herë, 1950	334
365. Në Definitorjat ngrehet çeshtja: "a ekziston Provinça?", 1950 ..	335
366. Në mbledhje propozojmë tri pika, 1950	335
367. Ndezet çeshtja me çelebrue Kapitullin, 1950	336
368. Nji tentativë tjetër, 1950	337
369. Nderhìn në çeshtje të Provinçjes Imz.Bernardin Shllaku, 1950 ..	337
370. Perpilohet statuti i Kishës Katolike të Shqypnis, 1951	339
371. Emnat e Klerit qi janë gjallë, 1967	339
372. Emnat e Meshtarvet të Dekun, 1940-1967	340
373. Imz.Bernardin Shllaku krijohet me statut "Kryetar i Kishës Katolike të Shqypnis, 1951"	340
374. Kryetari i Kishës, Imz.B.Shllaku, lajmon Provinçjlatin me bà Kapitullin, 1952.	341

375.Imz.Bernardin Shllaku, pa kompetencë, nderhën në punë të Provincës,1952.	341
376. Imz.Bernardin Shllaku çelebron Kapitullin, 21/VI/1952	342
LXVIII. FAMULLITAR NË TROSHAN, 15/VII/1952-1958/XI/10	343
377. Shenjohemi për Troshan	343
378. Në Kuvend të Troshanit çilet pusi, 1954	343
379. Administrojmë Famullin e Blinishtit, 1956-1957	343
380. Kremtohet Qindvjetori i themelimit të Kishës së Troshanit, 1856-1956	344
381. Kishim dishër të madh me çelebrue Javen e Madhe, 1957	344
382. Java e Madhe në Troshan, 1958	345
LXIX. ARRESTOHEMI E INTERNOHEMI PËR SHKAK TË SIGJILIT TË RRFIMIT, 1958	346
383. Arrestimi, 1958	346
384. Në sekcion, 1958	347
385. Motivacioni i arrestimit “per sigjil të rrfimit”,1958	347
386. Internohemi në Saver, afer Lushnjës, 11/I/1959-1960/VII/27	350
387. Jeta e internimit në kampin “Saver”, 1959-1960	350
388. Misjon shpirtnuer i kryem në kohen e internimit, 1959-1960	351
389. Ndollje e kureshtë, 1960	352
390. Lutje Ministris së Mbrendshme, Degës së Kampevet, 1960	353
391. Persritet lutja, 1960	355
392. Të liruem nga internimi shkojmë me pa kolegët meshtarë të internuem në Vlonë e në Gradishtë, 1960	356
393. Nji ndollje në rasen e banjes në detë, 1960	357
394. Prej Vlonet në Gradishtë e në Saver,1960	357
395. Prej internimit kthehemi në Shkodër, 27/VII/1960-1961/X/7	357
396. Qeshtja e lejes me funksjonue,1960	357
397. Sherbime në kishë, 1960-1961	358
LXX. TRANSFEROHEMI NË TIRANË, 7/X/1961	358
398. President e Rektor në Kishën e Shna Ndout, Tiranë	358
LXXI. THEMELIMI I HOSPICIT FRANÇESKAN E I KISHËS SË SHNA NDOUT, TIRANË,11/II/1942	359
399. Themelimi i Hospicit të Tiranës, 11/II/1942	359
400. I Pari President i Hospicit të Tiranës, 1942.	360
LXXII. RENDI KRONOLOGJIK I PRESIDENTAVET TË HOSPICIT TË TIRANËS	361
401. Radha e Presidentavet.	361
LXXIII. NDERTOHET KISHA E SHNA NDOUT, 1944.	361
402. Nisë me u punue kisha	361
403. Funksjonet në kishën e Shna Ndout, Tiranë, 1942	362

404. Rektorët e kishës së Shna Ndout i vinë në ndimë edhe kishës Famullitare, 1942-1964.	363
405. Blokohet Hospici i Shna Ndout, 1946	363
406. Kater Motra Stigmatine strehohen në Hospicin e Shna Ndout, 1946-1952	363
407. Sherbim të bàm prej nesh Kishës Famullitare, 7/ X/1961 - 1964 / XII / 31	363
408. Funkcjone të majtuna në kishën e Shna Ndout, Tiranë, 1965	364
409. E Martja e Shna Ndout mbas dreke, 1/I/1964	364
410. Kundershtim qi i bahet Rektorit të kishës së Shna Ndout nga Ordinari e Famullitar, D. Ndoc Sahatçija, 1966	365
411. Shkresë zyrtare e Ordinarit të Durrësit, D.Ndoc Sahatçia, drejtue Rektorit të kishës së Shna Ndout, A. M. Prelaj, 1966	366
412. Gjegja e Provinçjalatit Françeskan Ordinariatit të Durrësit	367
413. Ordinariati jo vetem nuk i pergjegjë Provinçjalatit, por dhe i siellë hjekjen e juridikjonit t' A. Marjan Prelaj, 1966	367
414. Hapat qi merr Provinçjalati Françeskan, 1960	367
415. Mýllet kisha e Shna Ndout, Tiranë, 1967	368
416. Blokohet Bibljoteka e Arkivi i Hospicit të Shna Ndout, 1967	368
417. Shkresë drejtue Komitetit Ekzekutiv, si edhe Arkivit Shtetnor e Bibljotekës së Shtetit, 1967	369
418. Leter drejtue nga Ordinari i Durrësit, D.Ndoc Sahatçija, Shokut Enver Hoxha, Sekretar I i Komitetit Qandror të P.P të Shqypnis, 1967	369
419. Dekret ligjë mbi pasunin e palujtëshme të komuniteteve fetare, 12/IV/1967	370
420. Shteti merr në pronsi të veten kishën e Shna Ndout, Tiranë, 17/ II/1967	370
421. Gjegja e Bibljotekës Kombtare, qi i ban shkresës sonë, 17/VI/1967	371
422. Materiali i kishës së Shna Ndout, Tiranë, qi i dorëzohet shtetit, 17/VI/1967	371
423. Hospici Françeskan i Tiranës asht ma i mbrami lokal qi merr në dorëzim Shteti.	373

Parafjalë

Françeskani P. Marjan Prelaj O.F.M., është lindur dhe shkolluar në Shkodër. Kishte hyrë që i ri në urdhrin françeskan. Studimet filozofike e teologjike vijoi në shkollën françeskane në Troshan. Studimet i vazhdoi në Villach të Austrisë e më vonë në Kaltern–Caldare e Bolzano-Bozen të Italisë dhe prapë i rikthye në Villach të Austrisë, ku edhe u shugurua meshtar. Po këtu celebroi meshën e parë më 1908 e më pas u kthye në Shqipëri. Ai ka jetuar e shërbyer si meshtar në shumë famulli, në të cilat vazhdimisht kishin ndodhur edhe ndryshime politike si në Shqipëri, Mal të Zi dhe në Kosovë. Të gjithë këto vende ku kishte shërbyer, P. Marjan Prelaj i përshkruan në këtë libër autobiografik. Ai ka jetuar në shumë shtete të kohës dhe ka përjetuar shumë ndryshime shtetërore sikurse Perandoria osmane, Perandoria Austro-Hungareze, Pavarësia e Shqipërisë, Mbretëria Serbo Kroate Sllovene, Mbretërinë e Jugosllavisë, periudhën mes dy luftërave botërore dhe sidomos kohën e regjimit komunistit në Shqipëri.

P. Marjan Prelaj sa ishte gjallë ka botuar nëpër revista para kohës së ardhjes së komunistëve sidomos te *Hylli i Dritës, Zani i Shna Ndout*, kurse në dorëshkrim ka lënë disa vepra të pabotuara. Provinça Françeskane Shqiptare në Shkodër i ka botuar disa prej tyre, sikur psh: *Nekrologu* (2001), *Histori e vogël mbi Shejtnoren e Shna Ndout në Sebaste*, bashkë me Donat Kurtin (2013), *Shqypnija serafike*, (2019), *Misjoni shetitës i françeskajvet neper Shqypni*, (2019). Një tjetër vepër kapitale për historinë françeskane shqiptare që ai ka lënë në dorëshkrim në gjuhën latine është ajo me titull: *Necrologium Provinciae Albaniae*, e cila është botuar jo e plotë në gjuhën shqipe nën kujdesjen e P. Vinçenc Malajt në vitin 2001 me titullin: *Nekrologu*. Shumë dokumente mbi apo të P. Marjan Prelajt gjinden në arkivin françeskan në Shkodër dhe në arkivin shtetëror të Shqipërisë në Tiranë (*Drejtoria e Përgjithshme e Arkivoave*), e që mund të jenë objekt studimi shumë interesant për ndonjë studiues.

Botimi i këtij libri me titull *Autobiografi* të P. Marjan Prelajt, plotëson një zbrazëti jo të vogël për ndodhitë që ai kishte parë apo përjetuar gjatë jetës së vet aty ku ai kishte jetuar. Janë histori interesante dhe të shumëlarmishme.

Në fillim të këtij libri autobiografik, autori P. Prelaj shënon historinë e familjes Prelaj në Shkodër, fëmijërinë e tij, sidomos theksohet edukata dhe ndikimi i françeskanëve në jetën dhe familjen e tij. Gjithsesi zhvillimin, formimin e shkollimin e tij nga françeskanët, P. Prelaj e kishte europian, ngaqë shkollimi i tij nisi në Shkodër, vijoi në Austri e Itali që pati ndikim ndikoi shumë në formimin e tij intelektual. Prelaj u shugurua meshtar në Trento të Italisë, kurse meshën e parë e celebroi në Villach të Austrisë. Pastaj u kthye në Shqipëri për të vepruar si meshtar në disa vende, në fillim në kolegjin serafik në Shkodër apo në Rubik. Me kërkesën e ipeshkvit të Shkupit Imzot Lazër Mjedës, u dërgua në ipeshkvinë e Shkupit së bashku me vëllain e vet P. Pashko Prelaj dhe Atë Luigj Sopaj (P. Aloiz Palić), ku edhe shërbeu në Zym, Cernagorë-Letnicë, Stubëll, Shkup, Prizren, Gjakovë, Mitrovicë, Prishtinë, Ferizaj, Janjevë, Gllogjan, Nepole, Prekorupë, Dollës, Bigovicë, Zllokuqan, Budisalc, Gjyrakoc, Prekorupë, Lugagji, Baran, Çabiç, Ledinagji ... P. Marjan Prelaj pati meritë dhe kontribut të madh për shkollat nëpër famullitë e Kosovës në vitet 1915-1925, kontribut që deri më tani nuk i njihet ashtu si duhet. P. Marjan Prelaj shkruan shumë gjëra interesante për martirizimin e P. Luigj Sopaj-Paliq, të cilin e kishte njohur për së afërmi dhe më të cilin kishte bashkëvepruar dhe prandaj shkruan për jehonën e mediave ndërkombëtare sikur *Neue Freipresse*, *L'Osservatore Romano* etj. Po ashtu ai kishte shkruar për vdekjen e P. Gjergj Fishtës.

Revista e Shkodrës *Zani i Shna Ndout*, u themelua më 1913 dhe drejtues i kësaj reviste u zgjodh pikërisht P. Marjan Prelaj. Nën drejtimin e P. Marjanit kjo revistë dha një kontribut shumë të rëndësishëm për kulturën, historinë dhe aktualitetin e kohës. Më vonë u themelua edhe revista *Bija Katolike*, ku edhe këtu P. Prelaj dha kontribut të madh.

P. Marjan Prelaj shërbeu në Troshan, Iballe, Fierzë, Theth, Traboin, Hot, Grudë, Triepsh Palç dhe më kërkesën e ipeshkvit

të Tivarit Nikollë Dobrečić, ai shkon në këtë ipeshkëvi dhe shërbeu në disa famulli, sikurse në: Ulqin, Kllezën, Salç, Shen Kollë, Sh'Njergj, Ljër, Shestan, Triepsh, Koçë të Kuçit, Traboin, Vuksan-Lekaj, Grudë, Tuz.

Në vitin 1939 kthehet në Shqipëri, ku shërbeu në disa vende të rëndësishme të provincës françeskane shqiptare në Gjuhadol sikurse Vikar i Kuvendit, Prokurator Provincë, pastaj në Troshan, Tiranë, Shkodër, Shirokë, Kastrat, Rrjoll, Reç, Lohe, Bajzë, Brigje, Troshan, Zadrimë, Dajç, Nënshat, Gramsh, Selcë, Vermosh, Vukël, Nikç, Bajzë, Mal të Rrencit, Shirokë, Sheldi, Plan, Sumë, Kir, Gjan, Rrubik, Laç Blinishtit etj. Në këtë periudhë shumë të vështirë për klerin katolik, P. Prelaj përshkruan vuajtjet e klerikëve në kohën e komunizmit dhe flet për burgosjen e tij, marrjen pa leje të sahatit nga Kisha Françeskane e Shkodrës tek Arra e Madhe dhe dërgimin e tij në Tiranë ku gjindet edhe sot tek Kulla e Sahatit të Tiranës, burgimin e Gaspër Çurçisë, kuvendin e Gjuhadollit që ishte shndërruar në „burg“ jo vetëm për françeskanët, gjykimet e klerikëve, jetën e vështirë në burg, „lirimet“ e prapë arrestimet e disa klerikëve e sidomos françeskanëve, sikur ipeshkvit P. Bernardin Shllaku, P. Robert Ashta, P. Justin Rrota, P. Marin Sirdani, P. Antonin Fishta... Më 1967 përpiloi emrat e klerikëve që ende ishin gjallë dhe të atyre që ishin vrrarë deri në këtë vit si dhe përshkruan internimin dhe jetën në Lushnje si dhe në kampin „Saver“ afër Lushnjës. Në këtë vepër lexuesi do të gjejë shkresat e P. Marjan Prelaj për *Bibliotekën Kombetare* dhe *Arkivin Shtetëror të Shqipërisë* për konfiskimin e librave, dokumenteve, dorëshkrimeve dhe sendeve që iu ishin marrë françeskanëve, konfiskuar këto pa lejen e tyre si dhe shumë gjëra të tjera interesante nga jeta dhe përjetimi i P. Marjanit.

Nëse dëshirojmë që të njohim një pasqyrë të historisë shqiptare gjatë kësaj periudhe, duhet që të lexojmë me vëmendje këtë libër. P. Marjani ishte një njeri i lindur dhe rritur në Shkodër, shkolluar në përrëndim, por puna dhe vepra e tij meshtarake si dhe veprimtaria e tij kulturore-historike, përmes publikimeve të tij të kohës si dhe me dorëshkrimet e tij është pazëvendësueshme. Dënimi, internimi, burgosja dhe përçmimi nga shqiparët komunistë, nuk e përkulën ndai ai mbeti gjithë

jetën një shkodran i denjë.

Origjinali i këtij dorëshkrimi ndodhej në arkivëzën e dorëshkrimeve të Dom Gjergj Gjergji-Gashit në Stubëll. Falënderoj familjarin e dom Gjergjit, Sarë Gjergjin që i ofroi *Albanisches Institut & Botimeve Françeskane* për botim këtë dorëshkrim. Ndër të tjera në të njëjtin vend gjinden edhe dorëshkrimi *Necrologium Provinciae Albaniae*, si dhe disa nga dorëshkrimet origjinale të P. Zef Pllumit, sidomos disa poezi të tij. Falënderoj Jozef Zamputti-n, i cili është edhe nip i familjes Prelaj, i cili rishikoi dorëshkrimin duke ruajtur origjinalitetin e tij gjuhësor shkruar nga P. Marjan Prelaj, të cilin e kishte parë edhe ai vetë duke e shkruar këtë dorëshkrim, kur vizitonte P. Marjanin tek dajat. Shpenzimet e pjesshme të këtij botimi i mbuloi Albert Ramaj.

Albert Ramaj
Albanisches Institut

AUTOBIOGRAFÍ
e
ATË MARJAN PRELAJ, O.F.M
Për 56 vjet Misjonar Shetitës
Nëpër Shqypni, Kosovë e Mal të Zi
në moshën 83 vjeçare
shkruen ndolljet e jetës

Tiranë, 4 Tetuer, 1967

PARATHANIE

As nëpër mend nuk na ka shkue, qi në moshën 83 vjeçare të dulkohemi mbi makinë datilografike e të shkruajmë biografin tonë, përse nuk shihshim për shka me e bà gjith atë mundë; mandej: a kishte me pasë farë vlere? cili qëllimi e fryti? të shtymët edhe në mot...të gjitha këto vështirsì na delshin përpara, ishin pengesa të forta, qi nuk mund të ndikojshin, as të na nxitshin me na shtý me shkruë.

U gjetën gjatë jetës sonë njimend kolegë misjoni, qi na këshillojshin të përpilojmë një autobiografi, por gjithnjë ne nuk na mushej mendja me i a hì këtij punimi.

Tash, tue u gjetë president në hospicin françeskan, Tiranë, jo edhé aq i ngarkuem në apostullimin e misionit tonë, tue na u ripërsritë lutjet me i a hì punës; kështu këjo rasë e këshillet zgjuen vullndesen tonë, me përpilue autobiografin, që na po e qesim në dritë.

Mbasi kemi kerkue gati të gjitha vendet e Shqypnìs me Misjone Shetitëse, tue përshì edhe marë Kosovën e Malin e Zì, kështuqi lami i veprimit ishte i hapët, e materjal me rreshtue mjaft, me ndollje, ngjarje, të përpjekuna, udhtime, rreziqe, episode e dallka të jetës nëpër të cilat u përshkruem, e vendosëm së mbramit me i a hì punës, prej së cilës ndoshta lexuesi mund të nxjerrë ndoj dobì.

Na rrën mendja, kjo autobiografi, me tregime të veta, ka për të zgjue ndër lexuesë një dishìr të fortë me e vlersue jetën misjonare plot vetëmohim, e mos me u kursye për të mirën e shoqnìs. Po kjé mandej se ndokuj ky ka me i u dukë një punim i kotë, megjithket na nuk po ngurrojmë kundrejt këtij paragjykim, as po e pezullojmë vendimin tonë.

Ky përshkrim autobiografik paraqet në kuader shekullin e kaluëm, si kah gjeja shpirtnore e besimtarvet, si edhe për kah sundimi i eger i pushtuesavet turq, kur liria fetare ishte mjaft e kufizueme, e shpesh herë edhe e pengueme.

Shpresojmë dhe urojmë, pa dashun të mbivleftësojmë veprimin tonë modest, qi kjo autobiografi të jetë një shtymje, dhe një nxitje për vepra të denja në vëneshten e Hyjit, simbas fuqisë së vet të setcillit.

AUKTORI

AUTOBIOGRAFI
e
ATË MARJAN PRELAJ, O.F.M

*RRETH VEPRIMTARIS E NDOLLJEVET SË JETËS
TETËDHETËVJEÇARE*

I. PRINDJA E LINDJA

1. Familja

Atë Marjan Prelaj lindi në Shkodër me 28/VI/1885, nga një familje mesatake, për kah pasunija, por prindvet të krishtenë në kuptim të plotë, tue pasë kjo familje nga qyteti veç lavdi e bekime, e prindët çmoheshin fatlum.

I ati, Matë Prela, me natyrë i butë, dhanë mbas punet; por me shpirt fetar, muer mbrapa uratën, ndoq Sakramendet, e, si një ditë përditë meshën, deri sa smundja e rrxoj në shtroje, tue bà të pamundun dishirin e tij. Në martesë e përpoq Zoti me një grue, jo ma pak të virtytshme se i shoqi, Kushen, vajzë shkodrane.

Grueja, Kusha, lindi prej një familjes shejte, bija e Shtjefen Bushatit, e cila pat tri motra, Tinën nanën e D. Nikollë Ashtës, Lezen e Silen, të dyja këto mungesha shpijet, e vëllan D. Gjon Bushatin, i njoftun mirë në Shkodër, si famullitar i virtytshëm, zelltar e punëtuer i gjall me të ngrehun kishësh e qelash. Kusha dallohej mes grave tjera për përshepitni, butsi, e veçanerisht për bamirësina të mdha, qi shkoj tue bà gjatë jetës së vet, si meshtarve të ri, qi shkojshin ndër famulli, si kishëvet, vobekëvet, e sidomos bijavet të vorfna, tue iu dhuratë pajë për martesë, si lexohet në biografën e sajë shembullore të punueme mbi té.